

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (piąta izba)

z dnia 15 czerwca 2023 r.*

Odesłanie prejudycjalne – Rolnictwo – Wspólna organizacja rynków – Rozporządzenie (UE) nr 1308/2013 – Statut organizacji producentów – Artykuł 153 ust. 1 lit. b) –
Zasada przynależności członków tylko do jednej organizacji producentów – Zakres –
Artykuł 153 ust. 2 lit. c) – Demokratyczna kontrola organizacji producentów i podejmowanych w jej ramach decyzji, sprawowana przez członków będących producentami –
Kontrola sprawowana przez osobę nad niektórymi członkami organizacji producentów

W sprawie C-183/22

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (radę stanu, Francja) postanowieniem z dnia 10 marca 2022 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 10 marca 2022 r., w postępowaniu:

Saint-Louis Sucre

przeciwko

Premier ministre,

Ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation,

SICA des betteraviers d'Étrépagny,

TRYBUNAŁ (piąta izba),

w składzie: E. Regan, prezes izby, D. Gratsias (sprawozdawca), M. Ilešič, I. Jarukaitis i Z. Csehi, sędziowie,

rzecznik generalny: T. Ćapeta,

sekretarz: M. Krausenböck, administratorka,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 16 listopada 2022 r.,

* Język postępowania: francuski.

rozważywszy uwagi, które przedstawili:

- w imieniu Saint-Louis Sucre – J.-P. Duhamel, F.-C. Laprêvote, A. Magraner-Oliver i F. Six, avocats,
- w imieniu SICA des betteraviers d'Étrépagne – F. Molinié, avocat,
- w imieniu rządu francuskiego – G. Bain i J.-L. Carré, w charakterze pełnomocników,
- w imieniu Komisji Europejskiej – M. Konstantinidis i F. Le Bot, w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 9 lutego 2023 r.,

wydaje następujący

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 153 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz.U. 2013, L 347, s. 671; sprostowania: Dz.U. 2014, L 189, s. 261; Dz.U. 2016, L 130, s. 20; Dz.U. 2017, L 91, s. 44), zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2393 z dnia 13 grudnia 2017 r. (Dz.U. 2017, L 350, s. 15), (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy spółką Saint-Louis Sucre a Premier ministre (premierem, Francja), ministre de l'Agriculture et de l'Alimentation (ministrem rolnictwa i żywności, Francja) oraz société d'intérêt collective agricole (SICA) des betteraviers d'Étrépagne (rolniczą spółdzielnią producentów buraków z Étrépagne, Francja, zwaną dalej „SICA”) w przedmiocie uznania tej ostatniej za organizację producentów (zwaną dalej „OP”) w sektorze cukru dla buraka cukrowego.

Ramy prawne

Prawo Unii

Rozporządzenie nr 1307/2013

- 3 Artykuł 4 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego przepisy dotyczące płatności bezpośrednich dla rolników na podstawie systemów wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 637/2008 i rozporządzenie Rady (WE) nr 73/2009 (Dz.U. 2013, L 347, s. 608) przewiduje:

„Do celów niniejszego rozporządzenia mają zastosowanie następujące definicje:

[...]

- b) »gospodarstwo rolne« oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego;
- c) »działalność rolnicza« oznacza:
 - (i) produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych, w tym zbiory, dojenie, hodowlę zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich;

[...]”.

Rozporządzenie nr 1308/2013

- 4 Motyw 131 rozporządzenia nr 1308/2013 ma następujące brzmienie:

„Organizacje producentów i ich zrzeszenia mogą pełnić użyteczną rolę w koncentracji podaży, poprawie wprowadzania do obrotu, planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w optymalizacji kosztów produkcji i stabilizowaniu cen producenta, prowadzeniu badań, promowaniu najlepszych praktyk i oferowaniu pomocy technicznej, gospodarowaniu produktami ubocznymi i zarządzaniu narzędziami zarządzania ryzykiem dostępnymi dla ich członków, przyczyniając się tym samym do wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności”.

- 5 Zgodnie z art. 1 ust. 1 rozporządzenia nr 1308/2013 ustanawia ono wspólną organizację rynków produktów rolnych, rozumianych jako wszystkie produkty wymienione w załączniku I do traktatu FUE, z wyjątkiem produktów rybołówstwa i akwakultury określonych w unijnych aktach ustawodawczych dotyczących wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury.
- 6 Zgodnie z art. 1 ust. 2 lit. c) tego rozporządzenia w związku z częścią III załącznika I do tego rozporządzenia buraki cukrowe podlegają wspólnej organizacji w sektorze cukru.
- 7 Zgodnie z art. 3 ust. 3 tego rozporządzenia do celów tego rozporządzenia stosuje się definicje określone między innymi w rozporządzeniu nr 1307/2013, o ile nie postanowiono inaczej.
- 8 Artykuł 152 rozporządzenia nr 1308/2013, zatytułowany „Organizacje producentów”, przewiduje w ust. 1–1b:

„1. Państwa członkowskie mogą na wniosek uznawać [OP], które:

- a) są tworzone i kontrolowane zgodnie z art. 153 ust. 2 lit. c) przez producentów z określonego sektora wymienionego w art. 1 ust. 2;
- b) powstały z inicjatywy producentów i prowadzą jeden z następujących rodzajów działalności lub większą ich liczbę:
 - (i) wspólne przetwarzanie;
 - (ii) wspólna dystrybucja, w tym również wspólne platformy sprzedaży lub wspólny transport;
 - (iii) wspólne pakowanie, etykietowanie lub promocja;
 - (iv) wspólna organizacja kontroli jakości;
 - (v) wspólne wykorzystywanie urządzeń lub miejsc składowania;
 - (vi) wspólne zarządzanie odpadami pochodzącymi bezpośrednio z produkcji;
 - (vii) wspólne pozyskiwanie środków produkcji;

(viii) wszelkie inne rodzaje wspólnej działalności usługowej prowadzone z myślą o realizacji jednego z celów wymienionych w lit. c) niniejszego ustępu;

- c) dążą do określonego celu, który może obejmować co najmniej jeden spośród następujących celów:
- (i) zapewnienie planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w szczególności w odniesieniu do jakości i ilości;
 - (ii) koncentracja dostaw i umieszczanie na rynku produktów wytwarzanych przez ich członków, w tym sprzedaż bezpośrednia;
 - (iii) optymalizacja kosztów produkcji i zysków z inwestycji służących utrzymywaniu standardów dotyczących ochrony środowiska i dobrostanu zwierząt oraz stabilizowanie cen producentów;

[...]

1a. Na zasadzie odstępstwa od art. 101 ust. 1 TFUE [OP] uznana na mocy ust. 1 niniejszego artykułu może planować produkcję produktów rolnych, optymalizować koszty ich produkcji, wprowadzać je do obrotu oraz negocjować umowy dotyczące ich dostaw w imieniu swoich członków w odniesieniu do całości lub części ich łącznej produkcji.

Rodzaje działalności, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą być prowadzone:

- a) pod warunkiem że jeden lub większa liczba rodzajów działalności, o których mowa w ust. 1 lit. b) ppkt (i)–(vii), jest rzeczywiście prowadzony, a tym samym przyczynia się do realizacji celów określonych w art. 39 TFUE;
- b) pod warunkiem że [OP] koncentruje podaż i wprowadza do obrotu produkty swoich członków, bez względu na to, czy ma miejsce przeniesienie prawa własności do produktów rolnych przez producentów na [OP];
- c) bez względu na to, czy negocjowana cena jest taka sama w odniesieniu do zbiorczej produkcji niektórych lub wszystkich jej członków;
- d) pod warunkiem że dani producenci nie są członkami jakiegokolwiek innej [OP] w odniesieniu do produktów objętych działalnością, o której mowa w akapicie pierwszym;
- e) pod warunkiem że dany produkt rolny nie podlega obowiązkowi dostaw wynikającemu z członkostwa rolnika w spółdzielni, która sama nie jest członkiem danych [OP], zgodnie z warunkami określonymi w statucie spółdzielni lub zasadami i decyzjami w nim przewidzianymi lub z niego wynikającymi.

Jednakże państwa członkowskie mogą wprowadzić odstępstwo od warunku określonego w akapicie drugim lit. d) w należycie uzasadnionych przypadkach, gdy będący producentami członkowie posiadają dwie różne jednostki produkcyjne znajdujące się na różnych obszarach geograficznych.

1b. Do celów niniejszego artykułu odniesienia do [OP] obejmują także zrzeszenia [OP] uznane na mocy art. 156 ust. 1, jeśli takie zrzeszenia spełniają wymogi określone w ust. 1 niniejszego artykułu”.

9 Artykuł 153 tego rozporządzenia, zatytułowany „Statut organizacji producentów”, stanowi:

„1. W statucie [OP] wymaga się od producentów będących jej członkami w szczególności:

- a) stosowania przepisów przyjętych przez [OP] dotyczących sprawozdawczości produkcyjnej, produkcji, wprowadzania do obrotu i ochrony środowiska;
- b) przynależności, z tytułu wytwarzania określonego produktu w danym gospodarstwie, do tylko jednej [OP]; jednakże państwa członkowskie mogą wprowadzić odstępstwo od tego warunku w należycie uzasadnionych przypadkach, gdy producenci będący członkami posiadają dwie różne jednostki produkcyjne znajdujące się na różnych obszarach geograficznych;
- c) dostarczania informacji wymaganych przez [OP] do celów statystycznych.

2. W statucie [OP] przewiduje się ponadto:

[...]

- c) przepisy umożliwiające producentom będącym członkami demokratyczną kontrolę ich organizacji i jej decyzji;

[...]”.

10 Artykuł 206 wspomnianego rozporządzenia, zatytułowany „Wytyczne Komisji dotyczące stosowania zasad konkurencji do rolnictwa”, stanowi w akapicie pierwszym:

„O ile niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej oraz zgodnie z art. 42 TFUE, art. 101–106 TFUE oraz ich przepisy wykonawcze, z zastrzeżeniem art. 207–210 niniejszego rozporządzenia, mają zastosowanie do wszystkich porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w art. 101 ust. 1 i art. 102 TFUE, jakie odnoszą się do produkcji produktów rolnych lub handlu nimi”.

11 Artykuł 209 tego rozporządzenia, zatytułowany „Wyjątki dotyczące celów WPR oraz rolników i ich zrzeszeń”, przewiduje w ust. 1:

„[Artykułu] 101 ust. 1 TFUE nie stosuje się do porozumień, decyzji i praktyk, o których mowa w art. 206 niniejszego rozporządzenia, które są niezbędne do osiągnięcia celów określonych w art. 39 TFUE.

[Artykułu] 101 ust. 1 TFUE nie stosuje się do porozumień, decyzji i uzgodnionych praktyk rolników, zrzeszeń rolników, lub związków takich zrzeszeń, lub [OP] uznanych na podstawie art. 152 lub art. 161 niniejszego rozporządzenia, lub zrzeszeń [OP] uznanych na podstawie art. 156 niniejszego rozporządzenia, które dotyczą produkcji lub sprzedaży produktów rolnych lub korzystania ze wspólnych urządzeń do przechowywania, obróbki lub przetwarzania produktów rolnych, chyba że zagrożona jest realizacja celów określonych w art. 39 TFUE.

Niniejszego ustępu nie stosuje się do porozumień, decyzji i uzgodnionych praktyk, które pociągają za sobą obowiązek stosowania jednakowych cen lub które wykluczają konkurencję”.

Rozporządzenie 2017/2393

- 12 W motywie 52 rozporządzenia 2017/2393 wskazano:

„[OP] i ich zrzeszenia mogą pełnić użyteczną rolę w koncentracji podaży, poprawie wprowadzania do obrotu, planowaniu i dostosowywaniu produkcji do popytu, w optymalizacji kosztów produkcji i stabilizowaniu cen producenta, prowadzeniu badań, promowaniu najlepszych praktyk i zapewnianiu pomocy technicznej, gospodarowaniu produktami ubocznymi i zarządzaniu narzędziami zarządzania ryzykiem dostępnymi dla ich członków, przyczyniając się tym samym do wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności. Ich działalność, w tym również negocjacje umów dotyczących dostaw produktów rolnych przez takie [OP] i ich zrzeszenia w przypadku koncentracji podaży i wprowadzania do obrotu produktów ich członków, przyczynia się zatem do realizacji celów [wspólnej polityki rolnej (WPR)] określonych w art. 39 [TFUE], ponieważ wzmacnia pozycję rolników w łańcuchu dostaw żywności i może przyczyniać się do lepszego funkcjonowania tego łańcucha. Reforma WPR w 2013 r. wzmocniła rolę [OP]. Na zasadzie odstępstwa od art. 101 [TFUE] możliwość prowadzenia takiej działalności, jak planowanie produkcji, optymalizacja kosztów, wprowadzanie do obrotu produktów członków i prowadzenie negocjacji umów, powinna być zatem wyraźnie uregulowana jako prawo uznanych [OP] we wszystkich sektorach, dla których [rozporządzenie nr 1308/2013] ustanawia wspólną organizację rynków. Odstępstwo to powinno obejmować jedynie [OP], które rzeczywiście prowadzą działalność mającą na celu integrację gospodarczą i które koncentrują podaż i wprowadzają produkty swoich członków do obrotu. Jednakże oprócz zastosowania art. 102 TFUE do takich [OP], należy wprowadzić zabezpieczenia w celu zapewnienia, aby taka działalność nie wykluczała konkurencji ani nie zagrażała celom określonym w art. 39 TFUE. [...]”.

Prawo francuskie

- 13 Zgodnie z art. L. 551-1 code rural et de la pêche maritime (kodeksu rolnego i rybołówstwa morskiego) „organ administracyjny uznaje [OP] i zrzeszenia [OP] w sektorach objętych rozporządzeniem ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych na warunkach w nim określonych”.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 14 Zarządzeniem z dnia 20 grudnia 2019 r. minister rolnictwa i żywności uznał SICA za OP w sektorze cukru dla buraka cukrowego.
- 15 W skardze wniesionej do sądu odsyłającego, Conseil d’État (rady stanu, Francja), Saint-Louis Sucre, spółka produkująca cukier z buraków cukrowych, wniosła o stwierdzenie nieważności zarządzenia z dnia 20 grudnia 2019 r. Na poparcie swojego żądania Saint-Louis Sucre podnosi w szczególności dwa zarzuty dotyczące naruszenia, odpowiednio, art. 153 ust. 1 lit. b) i art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013.
- 16 Na poparcie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 153 ust. 1 lit. b) tego rozporządzenia Saint-Louis Sucre podnosi, że Confédération générale des planteurs de betteraves Eure (zwana dalej „CGB Eure”), Confédération générale des planteurs de betteraves Île-de-France (zwana dalej „CGB Île-de-France”) i spółka Naples Investissement, które nie są producentami, są członkami zarówno SICA, jak i SICA Roye-Déshydratation, przy czym ten ostatni podmiot był również uznaną OP

w chwili przyjęcia zarządzenia z dnia 20 grudnia 2019 r. Okoliczność ta powinna była skłonić ministra rolnictwa i żywności do oddalenia wniosku o uznanie SICA na podstawie art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013.

- 17 Sąd odsyłający uważa, że ocena tego zarzutu zależy od odpowiedzi na pytanie, czy ten ostatni przepis, który wymaga, aby członkowie OP przynależeli, z tytułu wytwarzania określonego produktu w danym gospodarstwie, tylko do jednej OP, należy interpretować w ten sposób, że ów zakaz kumulacji ma zastosowanie wyłącznie do członków będących producentami, czy też obowiązuje on wszystkich członków OP, w tym członków niebędących producentami.
- 18 Na poparcie zarzutu dotyczącego naruszenia art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 Saint-Louis Sucre podnosi, że zarządzenie z dnia 20 grudnia 2019 r. zostało wydane z naruszeniem tego przepisu, ponieważ będący producentami członkowie SICA nie są w stanie kontrolować w demokratyczny sposób swojej organizacji i podejmowanych przez nią decyzji.
- 19 Saint-Louis Sucre podnosi w szczególności, że Confédération générale des planteurs de betteraves (powszechna konfederacja plantatorów buraków cukrowych, zwana dalej „CGB”) posiada niemal cały kapitał Neapol Investissement i sprawuje faktyczną kontrolę nad CGB Eure i CGB Île-de-France. Biorąc pod uwagę fakt, że Neapol Investissement, CGB Eure i CGB Île-de-France posiadają odpowiednio 8,7 %, 15,1 % i 7,6 % kapitału SICA, CGB kontroluje za pośrednictwem tych trzech podmiotów, które są zobowiązane do stosowania jego wytycznych, łącznie 31,4 % tego kapitału. Zdaniem Saint-Louis Sucre okoliczność ta stanowi obejście statutu SICA, który ogranicza do 10 % udział głosów każdego z jej członków na walnym zgromadzeniu, i świadczy o naruszeniu zasady demokratycznej kontroli SICA przez jej członków będących producentami. Ponadto Saint-Louis Sucre podnosi, że spośród trzynastu członków zarządu SICA trzech reprezentuje odpowiednio CGB Eure, CGB Île-de-France i Naples Investissement, a sześciu innych to producenci, członkowie CGB, którzy pełnią tam ważne funkcje. Saint-Louis Sucre dodaje, że naruszenie zasady ustanowionej w art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 jest poważne, tym bardziej że dyrektor SICA został delegowany przez CGB, a część środków SICA została udostępniona przez CGB.
- 20 Sąd odsyłający uważa, że w celu ustosunkowania się do tego zarzutu, dotyczącego naruszenia art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013, trzeba ustalić, czy aby ocenić niezależność każdego z członków danej organizacji, należy zbadać jedynie, czy kapitał niektórych z nich w rzeczywistości znajduje się w posiadaniu tej samej osoby fizycznej lub prawnej, czy też należy również wziąć pod uwagę inne powiązania, takie jak, w przypadku członków niebędących producentami, przynależność do tej samej konfederacji związków zawodowych, bądź, w przypadku członków będących producentami, sprawowanie funkcji kierowniczych w takiej konfederacji. Sąd odsyłający uważa ponadto, że zasadność tego zarzutu zależy również od kwestii, czy do stwierdzenia, że członkowie będący producentami sprawują rzeczywistą kontrolę nad OP, wystarczy, że ci członkowie dysponują większością głosów na walnym zgromadzeniu, czy też należy jeszcze zbadać, czy – uwzględniając podział głosów wśród rzeczywiście niezależnych członków – część głosów jednego lub większej liczby członków niebędących producentami umożliwia im, nawet bez większości, kontrolowanie decyzji podejmowanych przez OP.

21 W tych okolicznościach Conseil d'État (rada stanu) postanowiła zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy regułę ustanowioną w [art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013], zgodnie z którą statut [OP] wymaga, by jego członkowie »[należeli], z tytułu wytwarzania określonego produktu w danym gospodarstwie, do tylko jednej [OP]«, należy interpretować w ten sposób, że obowiązuje ona tylko członków będących producentami?
- 2) Czy w celu zapewnienia przestrzegania zasady przewidzianej w art. [153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013], zgodnie z którą będący producentami członkowie [OP] muszą kontrolować w demokratyczny sposób ich organizację i podejmowane przez nią decyzje:
- należy, aby ocenić niezależność każdego z członków organizacji, uwzględnić wyłącznie posiadanie ich kapitału przez tę samą osobę fizyczną lub prawną czy też również inne powiązania takie jak, w przypadku członków niebędących producentami, przynależność do tej samej konfederacji związków zawodowych, bądź, w przypadku członków będących producentami, sprawowanie funkcji kierowniczych w takiej konfederacji?
 - wystarczy, aby stwierdzić, że członkowie będący producentami sprawują rzeczywistą kontrolę nad organizacją producentów, iż ci członkowie dysponują większością głosów czy też należy zbadać, czy – z uwagi na rozdział głosów wśród rzeczywiście niezależnych członków – część głosów jednego lub większej liczby członków niebędących producentami umożliwia im, nawet bez większości, kontrolowanie decyzji podejmowanych przez tę organizację?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytania pierwszego

- 22 Poprzez pytanie pierwsze sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013 należy interpretować w ten sposób, że wymóg przynależności tylko do jednej OP dotyczy wyłącznie jej członków będących producentami, czy też wszystkich jej członków, zarówno będących producentami, jak i niebędących producentami.
- 23 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że art. 152 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1308/2013 nie stoi na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie uznawały OP, których członkami są osoby fizyczne lub podmioty, które nie są producentami.
- 24 W tym względzie art. 152 ust. 1 lit. a) rozporządzenia nr 1308/2013 stanowi co prawda, że OP, które państwa członkowskie mogą uznawać na wniosek, są tworzone przez producentów należących do jednego z sektorów wymienionych w art. 1 ust. 2 tego rozporządzenia. Jednakże przepis ten, odczytywany w jego kontekście, należy rozumieć w ten sposób, że nie wyklucza on możliwości uznawania przez państwa członkowskie OP, które nie są tworzone wyłącznie przez producentów.

- 25 Artykuł 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 przewiduje bowiem, że to „producenci będący członkami” OP muszą kontrolować tę organizację i podejmowane przez nią decyzje. Otóż gdyby uznane OP miały być tworzone wyłącznie przez producentów, wyjaśnienie to byłoby zbędne, ponieważ wystarczające byłoby ogólne odniesienie do członków OP.
- 26 Wynika z tego, że rozporządzenie nr 1308/2013 nie stoi na przeszkodzie temu, by państwa członkowskie uznawały OP, które przyjmują w charakterze członków podmioty niebędące producentami, pod warunkiem że to będący producentami członkowie tych organizacji, zgodnie z art. 153 ust. 2 lit. c) tego rozporządzenia, kontrolują w demokratyczny sposób swoją organizację i podejmowane przez nią decyzje.
- 27 W drugiej kolejności, jeśli chodzi o zasadę przynależności tylko do jednej OP, ustanowioną w art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013, należy stwierdzić, że – jak zauważyła rzecznik generalna w pkt 44 opinii – o ile zgodnie z większością wersji językowych części wprowadzającej art. 153 ust. 1, w szczególności wersjami językowymi hiszpańską, duńską, niemiecką, angielską, niderlandzką, polską i portugalską, zasada ta odnosi się do „producentów będących członkami” danej OP, o tyle francuska wersja językowa odnosi się jedynie do „członków”.
- 28 Ponieważ zaś wszystkim wersjom językowym danego aktu Unii zasadniczo przypisuje się tę samą wartość, należy, w przypadku rozbieżności między tymi wersjami, interpretować dany przepis z uwzględnieniem ogólnej systematyki i celu uregulowania, którego stanowi on część (zob. podobnie wyrok z dnia 20 lutego 2018 r., Belgia/Komisja, C-16/16 P, EU:C:2018:79, pkt 49 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 29 Co się tyczy ogólnej systematyki rozporządzenia nr 1308/2013, jego art. 3 ust. 3 przewiduje między innymi, że do celów tego rozporządzenia stosuje się definicje zawarte w rozporządzeniu nr 1307/2013.
- 30 Zatem uściślenie zawarte w art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013, zgodnie z którym wymóg przynależności tylko do jednej OP dotyczy „określonego produktu w danym gospodarstwie”, należy interpretować w świetle art. 4 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1307/2013, który definiuje pojęcie „gospodarstwa rolnego” jako oznaczające wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, które znajdują się na terytorium tego samego państwa członkowskiego. Ponadto art. 4 ust. 1 lit. c) ppkt (i) rozporządzenia nr 1307/2013 stanowi, że pojęcie „działalności rolniczej” obejmuje między innymi produkcję i uprawę produktów rolnych. Wynika z tego, że uściślenie zawarte w art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013 odnosi się do produkcji produktów rolnych, co wskazuje, że wymóg ustanowiony w tym przepisie dotyczy wyłącznie członków OP, którzy są producentami.
- 31 Jeśli chodzi o cel rozporządzenia nr 1308/2013, to z jego motywu 131, który znajduje odzwierciedlenie w art. 152 ust. 1 lit. c) tego rozporządzenia, wynika, że organizacje producentów i ich zrzeszenia mogą pełnić użyteczną rolę w koncentracji podaży, poprawie wprowadzania do obrotu, planowania i dostosowywania produkcji do popytu, w optymalizacji kosztów produkcji i stabilizowaniu cen producenta, prowadzeniu badań, promowaniu najlepszych praktyk i oferowaniu pomocy technicznej, gospodarowaniu produktami ubocznymi i zarządzaniu narzędziami zarządzania ryzykiem dostępnymi dla ich członków, przyczyniając się tym samym do wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności.

- 32 W tym względzie wymóg przynależności tylko do jednej OP ma na celu zachowanie skuteczności, z jaką realizowany jest cel polegający na wzmocnieniu pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności. Jak bowiem wynika z art. 152 ust. 1 lit. b) i c) tego rozporządzenia, wskazane w tym przepisie cele, do jakich dążą OP, a które zostały określone w motywie 131 wspomnianego rozporządzenia jako przyczyniające się do realizacji wspomnianego celu, są realizowane w ramach rodzajów działalności, które powinny mieć rzeczywisty wspólny charakter. Ponadto, jak wynika z motywu 52 rozporządzenia 2017/2393, to również w tym kontekście wzmocnienia pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności prawodawca Unii wyraźnie przewidział, na mocy art. 152 ust. 1a rozporządzenia nr 1308/2013, możliwość – na zasadzie odstępstwa od art. 101 TFUE – planowania produkcji produktów rolnych, optymalizacji kosztów ich produkcji, wprowadzania ich do obrotu oraz negocjowania umów dotyczących ich dostaw przez uznane OP w imieniu ich członków w odniesieniu do całości lub części ich łącznej produkcji.
- 33 Tymczasem uczestnictwo producentów jako członków w kilku OP z tytułu wytwarzania określonego produktu w danym gospodarstwie groziłoby utrzymaniem rozdrobnienia w ramach prowadzenia rodzajów działalności wymienionych w art. 152 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013. Zagroziłoby to co do zasady skutecznej realizacji niektórych z celów, do których może dążyć OP, wymienionych w lit. c) tego przepisu, takich jak planowanie i dostosowywanie produkcji do popytu, koncentracja dostaw i optymalizacja kosztów, a w ostatecznym rozrachunku mogłoby to stanowić przeszkodę w realizacji celu polegającego na wzmocnieniu pozycji producentów w łańcuchu dostaw żywności, który uzasadniał między innymi niemożność stosowania art. 101 TFUE.
- 34 Tak więc jedynie wtedy, gdy będący producentami zainteresowani członkowie posiadają dwie różne jednostki produkcyjne znajdujące się na różnych obszarach geograficznych, państwa członkowskie mogą, zgodnie z art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013, uznać, w należycie uzasadnionych przypadkach, daną OP, mimo że niektórzy z jej członków będących producentami należą również do innej OP.
- 35 Natomiast fakt, że niektórzy członkowie danej OP, którzy nie są producentami, należą również do innej OP, nie wydaje się powodować skutków opisanych w pkt 33 niniejszego wyroku. W tym względzie możliwość, że taka przynależność zwiększy ryzyko antykonkurencyjnej koordynacji między zainteresowanymi OP, nie może podważyć wniosku, do którego prowadzi wykładnia wynikająca z ogólnej systematyki i celu przepisów rozporządzenia nr 1308/2013 dotyczących uznawania OP.
- 36 Zadania określone w art. 152 ust. 1 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 mogą bowiem usprawiedliwiać określone formy koordynacji lub uzgodnień jedynie między producentami będącymi członkami samej OP lub tego samego zrzeszenia OP. Wynika stąd, że porozumienia lub uzgodnione praktyki realizowane nie w ramach jednej OP lub jednego zrzeszenia OP, ale między OP lub między zrzeszeniami OP wykraczają poza to, co niezbędne do wykonywania tych zadań. Tak więc nawet jeśli ryzyko koordynacji między tymi różnymi OP w celu stosowania określonych cen lub wykluczenia konkurencji wzrasta z powodu przynależności podmiotów niebędących producentami do więcej niż jednej OP, nie zmienia to faktu, że takie zachowanie pozostaje zakazane przez art. 101 ust. 1 TFUE w związku z art. 209 ust. 1 rozporządzenia nr 1308/2013 (zob. analogicznie wyrok z dnia 14 listopada 2017 r., APVE i in., C-671/15, EU:C:2017:860, pkt 57–59). Do krajowych organów ochrony konkurencji oraz, w razie potrzeby, do Komisji Europejskiej należy zatem wykonywanie ich kompetencji w tej dziedzinie, aby zapobiegać takim zachowaniom i w stosownym przypadku je karać.

- 37 W świetle powyższego na pytanie pierwsze należy odpowiedzieć, że art. 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia nr 1308/2013 należy interpretować w ten sposób, że wymóg przynależności tylko do jednej OP dotyczy wyłącznie jej członków będących producentami.

W przedmiocie pytania drugiego

- 38 Poprzez pytanie drugie sąd odsyłający dąży w istocie do ustalenia, czy art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 należy interpretować w ten sposób, że w celu ustalenia, czy statut danej OP zawiera przepisy pozwalające będącym producentami członkom tej OP na kontrolowanie w demokratyczny sposób ich organizacji i podejmowanych przez nią decyzji, organ krajowy odpowiedzialny za uznanie tej organizacji powinien:
- uznać, że dana osoba kontroluje niektórych członków OP wyłącznie w sytuacji, gdy osoba ta posiada udział w kapitale zakładowym tych członków, lub też gdy osobę tę łączą z nimi inne rodzaje stosunków, takie jak, w przypadku członków niebędących producentami, ich przynależność do tej samej konfederacji związków zawodowych bądź, w przypadku członków będących producentami, sprawowanie przez nich funkcji kierowniczych w takiej konfederacji;
 - ograniczyć się do sprawdzenia, czy będący producentami członkowie OP dysponują większością głosów na walnym zgromadzeniu organizacji, czy też powinien jeszcze zbadać, czy w świetle rozdziału głosów wśród członków, którzy nie są kontrolowani przez inne osoby, jeden lub większa liczba członków niebędących producentami mogą kontrolować, nawet bez większości, decyzje podejmowane przez tę OP.
- 39 Z wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym wynika, że w pytaniu drugim sąd odsyłający zastanawia się nad wykładnią art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 w odniesieniu do sytuacji, gdy niektórzy członkowie OP są kontrolowani przez inną osobę i w związku z tym nie są niezależni.
- 40 W tym względzie, po pierwsze, z brzmienia art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 wynika, że dana OP musi posiadać statut zawierający przepisy umożliwiające jej producentom będącym członkami demokratyczną kontrolę ich organizacji i podejmowanych przez nią decyzji. W związku z tym przedmiotowy statut musi zawierać przepisy pozwalające wykluczyć sprawowanie kontroli nad OP przez członków tej organizacji, którzy nie są producentami.
- 41 Co się tyczy, po drugie, kontekstu, w jaki wpisuje się art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013, należy zauważyć, że przepis ten odsyła do art. 152 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia w odniesieniu do warunków, jakie muszą spełniać OP, aby państwa członkowskie mogły je na wniosek uznawać. W tym względzie art. 152 ust. 1 lit. b) i c) tego rozporządzenia wymaga ponadto, aby OP powstawały z inicjatywy producentów, a to w celu prowadzenia pewnych rodzajów działalności oraz realizacji określonego celu, które te przepisy wymieniają. Wynika z tego, że w art. 153 ust. 2 lit. c) wspomnianego rozporządzenia, ustanawiając wymóg dotyczący demokratycznej kontroli OP przez jej będących producentami członków, prawodawca Unii zamierzał zapewnić, aby OP działała w warunkach gwarantujących zachowanie, przez będących producentami członków, kontroli nad decyzjami dotyczącymi działalności i celów realizowanych przez OP.
- 42 Po trzecie, wykładnię tę potwierdza cel realizowany przez rozporządzenie nr 1308/2013. Jak przypomniano w pkt 31 niniejszego wyroku, tworzenie OP ma na celu wzmocnienie pozycji zajmowanej przez producentów w łańcuchu dostaw żywności.

- 43 Otóż cel ten byłby zagrożony, gdyby proces decyzyjny w ramach tych OP pozwalał na uprzywilejowanie interesów osób innych niż ich członkowie będący producentami. Aby zmniejszyć takie ryzyko, konieczne jest, by w ramach kontroli sprawowanej w sposób demokratyczny przez będących producentami członków, członkowie OP, którzy są producentami, posiadali większość głosów w organach OP, a członkowie niebędący producentami nie mieli innych możliwości kontrolowania jej decyzji (zob. analogicznie wyrok z dnia 15 czerwca 1989 r., Stute Nahrungsmittelwerke, 77/88, EU:C:1989:249, pkt 12, 15).
- 44 O ile nie można wykluczyć, że wymóg przewidziany w art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 może mieć wpływ na zasady uczestnictwa samych tych członków będących producentami, o tyle należy przypomnieć, że w świetle okoliczności rozpatrywanych w postępowaniu głównym pytania sądu odsyłającego dotyczą jedynie warunków, w jakich można uznać, że udział jednego lub większej liczby członków niebędących producentami, z uwagi na zasady i zakres takiego uczestnictwa, narusza ten wymóg demokratycznej kontroli OP przez jej będących producentami członków.
- 45 W tym względzie, jak wskazała rzecznik generalna w pkt 78 i 79 opinii, do organu krajowego właściwego do orzekania w przedmiocie wniosku o uznanie danej OP należy zbadanie wszelkich okoliczności, które mogą wskazywać na to, że warunki ustanowione w art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 oraz warunki ustanowione zgodnie z tym ostatnim przepisem w aktach regulujących funkcjonowanie OP nie są w rzeczywistości spełnione.
- 46 W tym kontekście do tego organu krajowego należy, po pierwsze, wskazanie w aktach regulujących funkcjonowanie OP, takich jak jej statut lub regulamin wewnętrzny, przepisów, które – w razie potrzeby razem z mającym zastosowanie uregulowaniem krajowym – gwarantują, że OP i podejmowane przez tę organizację decyzje są kontrolowane w demokratyczny sposób przez członków będących producentami. Po drugie, wspomniany organ krajowy powinien sprawdzić, czy jakiegokolwiek okoliczności faktyczne i prawne związane z wnioskiem o uznanie, który do niego wpłynął, mogą prowadzić do obejścia omawianych przepisów.
- 47 Właściwy organ krajowy powinien zatem w szczególności zbadać kontrolę, jaką może sprawować osoba, taka jak konfederacja związków zawodowych, nad niektórymi członkami OP, zarówno będącymi producentami, jak i niebędącymi producentami. Istnienie takiej kontroli może wynikać z udziału tej osoby w kapitale zakładowym niektórych członków OP, ale również z innych stosunków prawnych, takich jak przynależność niektórych osób prawnych będących członkami OP do tej samej konfederacji związków zawodowych lub sprawowanie przez niektóre osoby fizyczne będące członkami OP funkcji kierowniczych we wspomnianej konfederacji.
- 48 Jeżeli organ krajowy stwierdzi, że niektórzy członkowie OP mogą być kontrolowani przez inną osobę, do wspomnianego organu należy jeszcze zbadanie, czy okoliczność ta jest na tyle istotna, że uniemożliwia członkom OP będącym producentami kontrolowanie w sposób demokratyczny swojej organizacji i podejmowanych przez nią decyzji.
- 49 W tym względzie ten organ krajowy powinien zbadać, po pierwsze, czy sprawowana przez daną osobę kontrola nad niektórymi członkami OP, którzy wchodzi w skład organów OP, może ich zmuszać do stosowania się do wytycznych wydanych przez tę osobę w ramach omawianych organów.

- 50 Po drugie, należy ustalić, czy kontrola sprawowana w ten sposób przez daną osobę nad niektórymi członkami OP umożliwia jednemu lub większej liczbie członków niebędących producentami wywieranie decydującego wpływu w ramach tych organów OP, tak że mimo iż nie posiadają oni większości głosów, są w stanie kontrolować decyzje podejmowane przez tę OP, co utrudnia będącym producentami członkom kontrolowanie rzeczowej OP w demokratyczny sposób.
- 51 W świetle powyższego na pytanie drugie trzeba odpowiedzieć, iż art. 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013 należy interpretować w ten sposób, że w celu ustalenia, czy statut danej OP zawiera przepisy pozwalające będącym producentami członkom tej OP na kontrolowanie w demokratyczny sposób ich organizacji i podejmowanych przez nią decyzji, organ krajowy odpowiedzialny za uznanie tej organizacji powinien:
- zbadać, czy dana osoba kontroluje niektórych członków OP, biorąc pod uwagę nie tylko fakt, że osoba ta posiada udział w kapitale zakładowym tych członków, ale również to, czy osobę tę łączą z nimi inne rodzaje stosunków, takie jak, w przypadku członków niebędących producentami, ich przynależność do tej samej konfederacji związków zawodowych bądź, w przypadku członków będących producentami, sprawowanie przez nich funkcji kierowniczych w takiej konfederacji;
 - po sprawdzeniu, czy będący producentami członkowie OP dysponują większością głosów na walnym zgromadzeniu organizacji, powinien jeszcze zbadać, czy w świetle rozdziału głosów wśród członków, którzy nie są kontrolowani przez inne osoby, jeden lub większa liczba członków niebędących producentami mogą, ze względu na decydujący wpływ, jaki mogliby z tego powodu wywierać, kontrolować, nawet bez większości, decyzje podejmowane przez tę OP.

W przedmiocie kosztów

- 52 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (piąta izba) orzeka, co następuje:

- 1) Artykuł 153 ust. 1 lit. b) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, zmienionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2393 z dnia 13 grudnia 2017 r.,**

należy interpretować w ten sposób, że:

wymóg przynależności tylko do jednej organizacji producentów dotyczy wyłącznie jej członków będących producentami.

- 2) Artykuł 153 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013, zmienionego rozporządzeniem 2017/2393,**

należy interpretować w ten sposób, że:

w celu ustalenia, czy statut danej organizacji producentów zawiera przepisy pozwalające będącym producentami członkom tej organizacji producentów na kontrolowanie w demokratyczny sposób ich organizacji i podejmowanych przez nią decyzji, organ krajowy odpowiedzialny za uznanie tej organizacji powinien:

- zbadać, czy dana osoba kontroluje niektórych członków organizacji producentów, biorąc pod uwagę nie tylko fakt, że osoba ta posiada udział w kapitale zakładowym tych członków, ale również to, czy osobę tę łączą z nimi inne rodzaje stosunków, takie jak, w przypadku członków niebędących producentami, ich przynależność do tej samej konfederacji związków zawodowych bądź, w przypadku członków będących producentami, sprawowanie przez nich funkcji kierowniczych w takiej konfederacji;**
- po sprawdzeniu, czy będący producentami członkowie organizacji producentów dysponują większością głosów na walnym zgromadzeniu organizacji, powinien jeszcze zbadać, czy w świetle rozdziału głosów wśród członków, którzy nie są kontrolowani przez inne osoby, jeden lub większa liczba członków niebędących producentami mogą, ze względu na decydujący wpływ, jaki mogliby z tego powodu wywierać, kontrolować, nawet bez większości, decyzje podejmowane przez tę organizację producentów.**

Podpisy